

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Základní škola a mateřská škola Provodov, okres Zlín

Motto: Zatímco my se snažíme děti poučit o všech životních záhadách, děti nás učí, co vlastně znamená život. (Schwindtová)

Dnešní dítě je lépe fyzicky vyvinuto než v předchozích generacích, je mentálně vyspělejší a dokáže provádět činnosti, k nimž děti v minulých letech dospívaly později.

Také časová zaneprázdněnost rodičů je stále větší. Místo toho, aby dětem vyprávěli a četli, zajistí jim přehrávače, počítače, trenéry.

To vše je dáno postupem vpřed, a proto o to víc děti potřebují zařízení typu školní družiny.

Každé dítě je osobnost a je nutné respektovat jeho zájmy a potřeby.

Naším úkolem je naslouchat dětem a vytvářet velký prostor pro rozvoj dětských zájmů. Je nutné, aby s námi dítě prožívalo radost a pohodu, uvolnění po vyučování, našlo uspokojení při pestré a přitažlivé činnosti.

Obsah

1 Identifikační údaje	3
2 Charakteristika ŠVP	4
3 Cíle vzdělávání	4
4 Délka vzdělávání	5
5 Formy vzdělávání	5
6 Obsah vzdělávání	6
7 Časový plán vzdělávání	6
8 Výchovné a vzdělávací strategie	7
9 Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání	9
10 Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	9
11 Popis materiálních podmínek	9
12 Popis personálních podmínek	10
13 Popis ekonomických podmínek	10
14 Podmínky zajištění BOZP	11
15 Evaluace	11
16 SWOT analýza ŠD	12

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy: ZŠ a MŠ Provodov, okres Zlín

Adresa: Provodov 90, 763 45 Březůvky
Ředitelka školy: Mgr. Jana Černá
Telefon: 571165506
E-mail: skola@provodov.cz
zsprovodov@email.cz

IČO: 75 02 04 32
IZO: 600 114 333

Vychovatelky: Mgr. Alena Gaždová (odpoledne)
Alžběta Zatloukalová, DiS. (ráno)

Zřizovatel:

Název: Obec Provodov
Adresa: Provodov 28, 763 45 Březůvky
Starosta: Ing. Jan Talaš
Telefon: 577 994 024
E-mail: obec@provodov.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2007

Vypracovala: Mgr. Alena Gaždová

Aktualizováno: k 1. 9. 2024

Podpis ředitelky školy

Razítko školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

ŠKOLNÍ DRUŽINA

- je důležitý výchovný partner rodiny a školy,
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí,
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů,
- pomáhá dětem překonávat jejich hendikepy,
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence.

Při tvorbě vzdělávacího programu pro školní družinu jsme navázali na ŠVP ZŠ Provodov (Škola-náš kamarád).

Uplatňujeme společný přístup, nové formy učení s využitím modelových situací. Náměty jsou sdružovány do bloků. Nezbytnou součástí ŠVP jsou i očekávané výsledky – kompetence - znalosti, dovednosti, postoje a schopnosti. Mají význam pro individuální i společenský rozvoj dítěte a silně ovlivňují všechny stránky jeho osobnosti.

3. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

- vedení dětí k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů,
- rozvoj osobnosti člověka,
- získání všeobecného vzdělání a přehledu,
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti,
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině,
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů,
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic,
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví,
- podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

4. DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Program školní družiny je koncipován pro nejvýše 30 dětí navštěvujících první až čtvrtý ročník. Při nenaplnění kapacity je nabídnuta školní družina i žákům 5. ročníku, kteří již navštěvují ZŠ Želechovice. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců daného školního roku. Provozní doba družiny je od 6,40 do 7,40hodin ráno a od 11,40 do 16,00 odpoledne po vyučování. Většina dětí zůstává do 15,00 hod, ostatní opouští školu v 16,00 hod. Provoz školní družiny stanovuje Vnitřní řád školní družiny.

5. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů.

Zájmové vzdělávání probíhá v aktivitách, které jsou zpracovány v týdenních plánech vychovatelky a obsahují tyto další činnosti:

1. **Pravidelná činnost** - je dána týdenní skladbou zaměstnání, kterou si vychovatelka vytvoří dle věkového složení žáků oddělení školní družiny.
2. **Spontánní činnost** - patří zde četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s dětmi, spontánní činnost ranní družiny.
3. **Odpočinková činnost** - klidové hry a klidové zájmové činnosti (odstranění únavy po obědě).
4. **Rekreační činnosti** – zde spadá aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudba, zpěv, tanec.
5. **Zájmové činnosti** - řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity.
6. **Příprava na vyučování** - tematické vycházky a didaktické hry.
7. **Příležitostné akce** - významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činnosti – slavnosti, výlety, přehlídky, aj.

Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika – odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami žáků a cíleně mířeny do různých oblastí.

6. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Místo, kde žijeme	Poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky. Besedy o naší obci a okolí. Dopravní výchova-bezpečnost na cestě do školy a vycházkách. (Kompetence činnostní a občanské).
Lidé kolem nás	Osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích besedy a scénky. Předcházení šikaně. (Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální).
Lidé a čas	Budování správného režimu dne a jeho dodržování, učit děti s časem nakládat a vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. (Kompetence k trávení volného času).
Rozmanitosti přírody	Pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody. Vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavy přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova - ochrana přírody. (Kompetence k učení).
Člověk a jeho zdraví	Poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu, posilování. (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální).

7. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Strategie ŠVP školní družiny specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy fyzické a psychické zdatnosti.

Pracujeme podle celoročního plánu ŠD (např. jaro, léto, podzim, zima, měsíční plány a týdenní projekty). Plán školní družiny zahrnuje průběžné činnosti i významné akce jako např. soutěže, společenské a sportovní akce, besedy, karneval, Průvod světlušek, Noc s Andersenem, výstavy prací vzniklých ve ŠD, vánoční jarmark atd.

8. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

ŠKOLNÍ DRUŽINA je vhodným místem

- pro zájmové vzdělávání dětí,
- pro regeneraci sil a relaxaci po školním vyučování,
- pro posilování sebevědomí,
- pro rozvíjení tvořivosti,
- pro vzájemnou komunikaci dětí mezi sebou,
- pro komunikaci vychovatelky a rodičů.

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ	Učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU	Všímá si dění a problémů a řeší je, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	Ovládá řeč, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami.
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ	Samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřídit, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
KOMPETENCE ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ	Učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k svým úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, dbá na bezpečnost a zdraví své i druhých.
KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	Orientuje se v možnostech správného využití volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

VÝCHOVNÉ ČINNOSTI se zaměřují na tyto základní oblasti:

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- Výchova k odpovědnosti za svou osobu.
- Výchova k odpovědnosti za své zdraví.
- Výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim.
- Dodržování osobní hygieny.
- Posilování tělesné zdatnosti.
- Rozvíjení tělesné stránky osobnosti, citové vazby.

Posilování komunikačních dovedností

- Kultivace slovního i mimoslovního projevu.
- Rozvíjení slovní zásoby, schopnost vyjádřit se.
- Schopnost naslouchat.
- Uplatnění se v kolektivu, kulturní život.

Odpovědnost za své chování

- Řešení různých situací.
- Pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností, postojů.
- Důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality.
- Posilování schopnosti hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování.

Ovládání negativních citových reakcí

- Vypořádat se se stresem.
- Řešení životních situací.
- Vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy.

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- Kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí.
- Posilování pozitivního myšlení.
- Objektivní hodnocení činnosti každého žáka.
- Vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny.
- Temperament, postoje a hodnoty.

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- Možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce ŠD.
- Tohoto cíle dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky.
- Přinášet nové podněty, obohacovat poznatky

Formování životních postojů

- Vytváření společensky žádoucích hodnot.
- Úcta, porozumění, tolerance.
- Schopnost a ochota pomoci.
- Vytvoření vlastního sebevědomí.
- Posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům.
- Prevence sociálně patologických jevů.

9. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- Školní družina je určena pro žáky 1. až 4. ročníku ZŠ, v případě nenaplněné kapacity i pro žáky 5. ročníku.
- Předávání informací rodičům, přihlašování a odhlašování žáků do ŠD zajišťuje vychovatelka.
- Družina organizuje zájmové vzdělávání pro žáky přihlášené k pravidelné docházce.
- V rámci stanovených pravidel v daném termínu zaplatit poplatek ŠD.
- Odchod žáků z družiny se řídí požadavky rodičů, vymezenými na zápisním lístku. Aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou.
- O ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce dítěte.
- Pobyť žáků a vzájemné předávání jsou organizačně zajištěny.
- Družina nezodpovídá za bezpečnost žáků v případě jeho samovolného odchodu bez písemného sdělení rodičů nebo vědomí vychovatelky.
- Školní družina dodržuje **Vnitřní řád** školní družiny.

10. PODMÍNKY PRO ŽÁKY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Vychovatelka ŠD úzce spolupracuje se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného vyšetření žáka v poradenských zařízeních. Při vzdělávání těchto žáků probíhá intenzivní spolupráce také s rodiči. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek.

Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

11. POPIS MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK

- inspirující, nestresující prostředí,
- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení,
- možnost využívání prostor školy (tělocvična, knihovna, učebna s interaktivní tabulí, cvičná kuchyňka, pískoviště a školní hřiště, víceúčelové hřiště v blízkosti MŠ).

Umístění a vybavení školní družiny

Školní družina je součástí Základní a mateřské školy Provodov a nachází se v prvním poschodí přistavěné budovy a má vlastní vchod. Prostory díky své členitosti umožňují svým vybavením odpočinek, soukromí i zájmové hrací aktivity. Pro zájmové činnosti a společné hry žáci využívají plochy na kobercích a pracovní koutky. Počítače v herně slouží ke hrám rozvíjejícím pohotovost a představivost. Inventář ŠD obsahuje společenské hry, stavebnice a jiné pomůcky včetně sportovních, didaktických a výtvarných, které žáci využívají při družinových činnostech. Žákům 1. až 4. ročníku přihlášeným k pravidelné denní docházce slouží ranní i odpolední družina. Pro rozvoj čtenářských dovedností má ŠD časopisy a knihy, využívá také knihovnu školy. Celé prostory jsou vždy esteticky upraveny a soustavně doplňovány potřebnými pomůckami. Sportovní činnosti probíhají denně v tělocvičně nebo na školní zahradě ZŠ. Pitný režim zajišťuje paní vychovatelka ve spolupráci se školní kuchyní.

12. POPIS PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK

Charakteristika pedagogických pracovníků

- splňují odpovídající pedagogické vzdělání,
- uplatňují svou kreativitu, postoje a přístup, vlastní dovednosti a to v kontinuitě s programem ŠD a školy,
- spolupracují s třídními učiteli, rodiči a veřejností,
- jsou iniciátory a průvodci při činnostech, které motivují, navozují, přímo nebo nepřímo řídí, hodnotí.

Další sebevzdělávání vychovatelek probíhá formou

- samostudia odborné literatury,
- sledování nových trendů v oblasti zájmového vzdělávání,
- účasti na akreditovaných kurzech a dalším vzdělávání pedagogů.

Personální podmínky

Ve školní družině pracují 2 kvalifikované vychovatelky. Účastníci pravidelné denní docházky jsou zařazeni do oddělení, které se naplňuje do počtu nejvýše 30 žáků.

13. POPIS EKONOMICKÝCH PODMÍNEK

Na základě stanovení obce Provodov o úplatě za zájmové vzdělávání činí částečná úhrada neinvestičních nákladů školní družiny měsíčně 100Kč na jedno dítě, vybírá se 2x ročně v hotovosti, tuto částku jsou rodiče povinni uhradit do posledního dne v měsíci září/únoru. Výběr peněz provádí vychovatelka školní družiny na základě Vnitřního řádu ŠD vydané ředitelkou školy.

14. PODMÍNKY ZAJIŠTĚNÍ BOZP

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které nedojde ke zranění dítěte
- stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad pitným režimem dětí
- zdravé prostředí – podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 160/2024 Sb. v platném znění,
- hygienické požadavky na prostory a provoz zařízení
- bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku,
- označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor – škola, ŠD, ŠJ, tělocvična, školní hřiště
- bezpečnost silničního provozu – mimo budovy ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 dětí; děti jsou na začátku roku poučeny o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno, pokud dojde k situaci, že se počet dětí navýší nad 25, je pověřena doprovodem dětí další osoba.
- dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou PP.

Psycho-sociální podmínky

- pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství, komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu dětí, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio - patologickým jevům
- spoluúčast na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl dětí na případném řízení a následném hodnocení
- včasná informovanost – vychovatelka včas informuje děti a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině

15. EVALUACE

Prvním úkolem bude charakteristika výchozího stavu, abychom mohli provést pozdější hodnocení a srovnání.

Možnosti a cíle se zhodnotí s ohledem na možnosti školy, na potřeby dětí, rodičů, veřejnosti, ale i zaměstnanců.

Hlavními metodami, které budou použity, jsou rozhovor s rodiči a dětmi, pozorování, hospitace a v závěru školního roku dotazník či anketa. Doplnujícími metodami budou rozbor prováděných aktivit a vlastní pedagogické činnosti, analýza příčin neúspěchu. Výstupy budou dokumentovány.

16. SWOT ANALÝZA ŠD

Silné stránky

Nabídka pravidelných zájmových i nepravidelných jednorázových aktivit.
Využití tělocvičny, zahrady s pískovištěm a průlezkami.
Využití víceúčelového hřiště u MŠ a fotbalového hřiště.
Možnost sebevzdělávání.
Dobrá komunikace mezi zaměstnanci.
Podpora učitelů a vedení.
Tolerance vychovatelů a jejich schopnost empatie.
Kvalitní vzdělávací a výchovný program.
Individuální přístup k dětem se specifickými potřebami a k dětem nadprůměrně nadaným.
Pravidelné uvolňování financí na nákup pomůcek.

Slabé stránky

Malá třída vzhledem k množství zapsaných dětí.
Postavení vychovatelek v očích rodičů.
Vliv starších spolužáků.
Narušování práce v ŠD – rozvrhy, zájmovými útvary, mimoškolní činností.
Nemožnost většího využití malé tělocvičny a tříd.

Příležitosti

Dobrá dostupnost ZŠ i ŠD.
ZŠ nabízí velké množství zájmových kroužků.
Možnost zajištění odpadového materiálu k pracovním a výtvarným činnostem.
Zkvalitnění interakce s rodiči.
Možnost zapojit další aktéry pro práci s dětmi.

Hrozby

Konkurence ostatních škol.
Výše družinkovného.
Nevážení si hraček, majetku ŠD, ZŠ.
Vliv starších kamarádů mimo školu.
Setkání s drogou, šikanou, rasismem.
Nevhodná koordinace volnočasových nabídek a aktivit.
Špatné a neoprávněné mínění o ŠD mezi rodiči v některých případech (je nutné vzdělávání pedagogických pracovníků, vhodná komunikace: dítě – vychovatelka, vychovatelka - rodič).
Při špatném fungování ŠD získává zařízení špatné jméno.
Zajištění hygienického a bezpečného prostředí pro děti (školní hřiště).